

TAE-seuranta 2022

20.8.2021

Sukupuolinäkökulma vuoden 2022 talousarvioesityksessä

Talousarvioesitysten sukupuolinäkökulman tarkastelu on osa valtavirtaistamisen seurantaa. Valtiovarainministeriön budjetin laatimismääräyksissä¹ todetaan, että pääluokkaperusteluihin tulee sisällyttää ”yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksiltaan merkittävästä talousarvioesitykseen liittyvästä toiminnasta”.

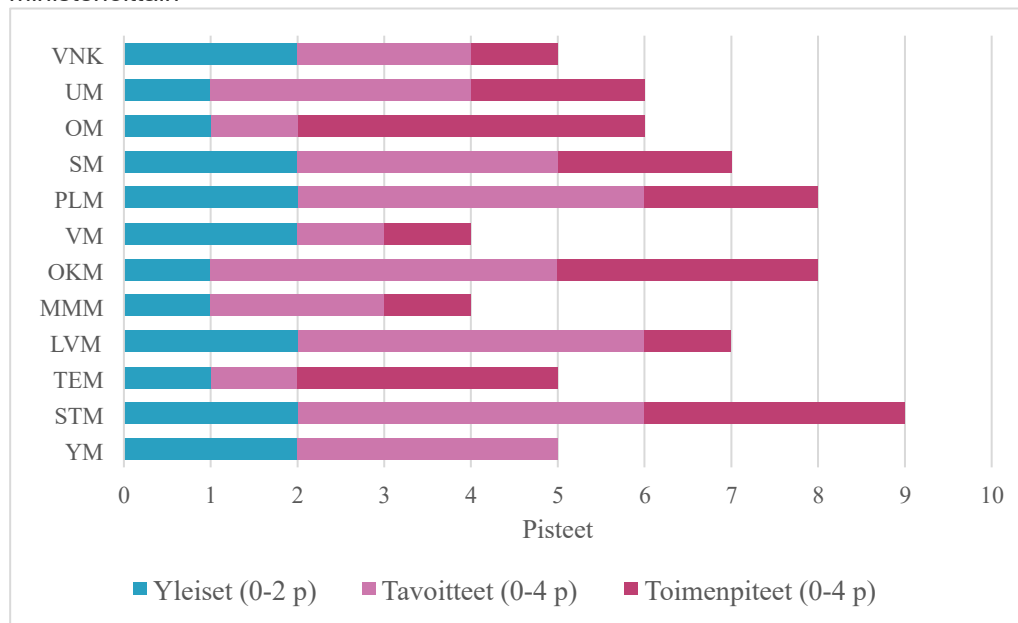
Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2022(13.8.2021) on käyty läpi sanahauulla ja pisteytetty kymmenportaisella indikaattoriluvulla. Sukupuolitietoista budjetointia on mitattu erityisesti konkreettisten sukupuolten tasa-arvoa edistävien tavoitteiden, toimenpiteiden ja määrärahojen näkökulmasta. Pisteitä on saanut myös esimerkiksi tasaarvoiseen henkilöstöpolitiikkaan liittyvistä maininnoista sekä yhteenvetotarkastelun otsikoinnista.

Kaikki ministeriöt tehneet jälleen yhteenvedon sukupuolten tasa-arvosta talousarvioesityksessä, tarkasteluissa vaihtelua

Kaikilla ministeriöillä on jonkinlainen sukupuolinäkökulma talousarvioesityksen pääluokkaperusteluissa. Edellisvuoden tapaan kaikki ministeriöt ovat sisällyttäneet pääluokkaperustelujen yleisosaan erikseen otsikoidun kappaleen, jossa on tarkasteltu sukupuolten tasa-arvoa suhteessa määrärahojen jakautumiseen hallinnonalalla. Tarkastelujen sisältö ja laajuus vaihtelevat ministeriöittäin, ja osa ministeriöistä on sisällyttänyt sukupuolinäkökulmaa myös momenttiperusteluihin. Suurimmassa osassa ministeriöistä perusteluiden tekstiä on muokattu ainakin jonkin verran edellisvuoteen verrattuna.

¹ [Valtiovarainministeriön määräys toiminta- ja taloussuunnittelusta, julkisen talouden suunnitelman valmisteluun liittyvien kehys- ja muiden ehdotusten sekä valtion talousarvioehdotusten laadinnasta](#) (VN/4842/2020, Helsinki 30.4.2020)

Kuvio 1. Vuoden 2022 talousarvioesityksen sukupuolinäkökulmasta saadut pisteet ministeriöittäin

Parhaimmat pisteet vertailussa sai sosiaali- ja terveysministeriö (9/10 pistettä). Toiseksi parhaimmat pisteet saivat puolustusministeriö sekä opetus- ja kulttuuriministeriö (8/10 pistettä). Nämä ministeriöt mainitsivat esityksessään yleisten tasa-arvotavoitteiden lisäksi ainakin joitakin konkreettisia tasa-arvotavoitteita, -toimenpiteitä tai määrärahoja. Sosiaali- ja terveysministeriön pistemäärä nousi vuoden 2021 talousarvioesityksen tarkastelusta kolmella. PLM:n ja OKM:n pistemäärä on täsmälleen sama kuin edellisvuonna. Kaikista kahdestatoista ministeriöstä yhden (SM) pisteet laskivat edellisvuodesta. Kuuden ministeriön (OM; VM; MMM; LVM; TEM; STM) pistemäärä nousi edellisvuodesta ja viiden (VNK; UM; PLM; OKM; YM) pistemäärä pysyi samana.

Taulukko 1. Vuosien 2018–2022 talousarvioesitysten sukupuolinäkökulmasta saadut pisteet ministeriöittäin

Ministeriö	TAE 2022	TAE 2021	TAE 2020	TAE 2019	TAE 2018
VNK	5	5	5	6	5
UM	6	6	6	6	6
OM	6	5	5	7	8
SM	7	8	7	7	7
PLM	8	8	7	7	7
VM	4	3	5	4	3
OKM	8	8	4	4	6
MMM	4	2	2	2	2

LVM	7	5	4	3	5
TEM	5	4	6	5	5
STM	9	6	3	4	5
YM	5	5	3	3	3

Pisteasteikolla 1–10 matalimmat pistemäärät vuoden 2022 talousarvioesityksessä ovat neljän pisteen suuruisia. Tässä on tapahtunut selvää nousua edellisvuosista, jolloin osalla ministeriöistä pistemäärä on ollut kaksi tai kolme pistettä.

Taulukko 2. Vuoden 2022 talousarvioesityksen sukupuolinäkökulmasta saadut pisteet ministeriöittäin, korkeimmasta pistemäärästä matalimpaan

Ministeriö	TAE 2022
STM	9
PLM	8
OKM	8
SM	7
LVM	7
UM	6
OM	6
VNK	5
TEM	5
YM	5
MMM	4
VM	4

Koko talousarvioesityksen kattavaa laadullista analyysia ei ole tehty. Onkin tärkeää huomata, että jotkin sukupuolivaikutuksiltaan olennaiset toimet tai määrärahat eivät tässä selvityksessä välttämättä tule näkyviin, koska niitä ei ole esityksessä tarkasteltu sukupuolinäkökulmasta.

TARKASTELU HALLINNONALOITTAIN

Seurannassa on otettu huomioon ne talousarvioesityksen kohdat, joissa mainitaan vaikutuksia, tavoitteita, toimenpiteitä tai määrärahoja "tasa-arvon", "sukupuolen", "naisten", "miesten", "tyttöjen" tai "poikien" kannalta. Näitä kohtia arvioidaan suuntaa antavan pisteytyksen avulla (1–10 p). Pisteytystä uudistettiin vuonna 2018 hienoisesti niin, että useasta yleisen tason tavoitemaininnasta ei saa enää kumuloituvia pisteitä. Vuoden 2022 talousarvioesityksen tarkastelussa noudatetaan tätä uudistettua pisteytystapaa. Tulokset ovat silti pitkälti vertailtavissa myös vuotta 2018 edeltävien arviointien tuloksiin.

Tarkempi kirjausten ja pisteiden erittely hallinnonaloittain on alla. Mukaan on koosteeseen otettu pääluokkaperusteluiden yhteenvedotarkastelu sekä luku- ja momenttiperusteluja siltä osin kuin se on sukupuolinäkökulmasta relevanttia. Jos jokin toimenpide tai tavoite on mainittu pääluokkaperusteluihin nostetussa yhteenvedossa, luku- ja momenttiperusteluissa vastaan tulevaa samaa toimenpidettä tai tavoitetta ei pisteytetä uudestaan. Täsmälliset tavoitteet, toimenpiteet ja määrärahat on alleviivattu tekstistä.

Yleiset (0–2 p)**YHTEENVETO**

Otsikoitu yhteenvetotarkastelu sukupuolivaikutuksista

0 p = ei otsikoitua yhteenvetoa 1 p = otsikoitu yhteenveto

HENKILÖSTÖ

Henkilöstöpolitiikassa tai rekrytoinnissa otetaan tasa-arvonäkökohdat huomioon (voi sisältää myös täsmällisiä tavoitteita ja toimenpiteitä)

0 p = ei mainintaa 1 p = tasa-arvo henkilöstöpolitiikassa

Tavoitteet (0–4 p)**YLEINEN**

Sukupuolinäkökulma tai sukupuolten tasa-arvo mainintana, yleistavoitteena tai huomioon otettavana seikkana ministeriön toiminnassa, politiikka-alueella tai yksittäisessä toimenpiteessä

0 p = ei yleistavoitetta, 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

MÄÄRITELTY

Täsmällinen ja kohdennettu tasa-arvotavoite

0 p = ei täsmällisiä tavoitteita, 1 p = 1 täsmällinen tavoite, 2 p = 2 täsmällistä tavoitetta, 3 p = 3 tai useampia täsmällisiä tavoitteita

Toimenpiteet (0–4 p)**TOIMENPIDE**

Toimenpide sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi

0 p = ei toimenpiteitä, 1 p = 1–2 toimenpidettä, 2 p = 3 tai useampia toimenpiteitä

MÄÄRÄRAHA

Määräraha sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi tai määrärahan kohdentumisen erittely sukupuolen mukaan

0 p = ei määrärahoja, 1 p = 1–2 määrärahaa, 2 p = 3 tai useampia määrärahoja

23. Valtioneuvoston kanslia

▼ 23. Valtioneuvoston kanslia

- ▶ 01. Hallinto
- ▶ 10. Omistajaohjaus
- ▶ 20. Poliittisen toiminnan avustaminen
- ▶ 30. Oikeuskanslerinvirasto
- ▶ 90. Muut menot

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	0	
Henkilöstö	1	Määriteltä	1	Määräraha	1	
YHTEENSÄ	2		2		1	5

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Pääministeri Marinin hallitusohjelma nimeää tavoitteekseen nostaa Suomi tasa-arvon kärkimaaksi. Valtioneuvoston kanslian työssä sukupuolten tasa-arvo näkyy mm. Agenda2030 tavoitteiden edistämässä ja eri ohjelmien kokoonpanoissa sekä tasa-arvonäkökulman huomioimisessa mm. tietoperusteisen päätöksenteon tueksi organisoiduissa tiedepaneeleissa.

Yhdenvertaisuuden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen on Suomelle keskeinen prioriteetti EU-politiikassa. EU toimeenpanee tehokkaasti unionin tasa-arvostrategiaa. Valtion omistajaohjauksessa täysin valtio-omisteisten yhtiöiden hallitusvalinnoissa otetaan huomioon tasa-arvonäkökohdat siten, että kummankin sukupuolen osuus hallituksen jäsenistä on vähintään 40 % sekä huolehditaan valtioneuvoston asettamien muiden tasa-arvotavoitteiden noudattamisesta.

Valtioneuvoston kanslian omassa toiminnassa ja johtamisessa korostetaan toimintatapoja, jotka tukevat yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoinnin tukeminen (kiinteä määräraha)

--

Määrärahasta 35 456 825 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen sekä puolueiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen. Tästä 5 prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin 5 prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset.

- 1 p = otsikoitu yhteenveto
- 1 p = tasa-arvo henkilöstöpolitiikassa
- 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
- 1 p = täsmällinen tavoite
- 1 p = määräraha

24. Ulkoministeriön hallinnonala

24. Ulkoministeriön hallinnonala

- 01. Ulkoasiainhallinto
- 10. Kriisinhallinta
- 30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö
- 90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	0	
Henkilöstö	0	Määritelty	2	Määräraha	2	
YHTEENSÄ	1		3		2	6

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan keskeisenä tavoitteena on edistää systemaattisesti sukupuolten tasa-arvoa sekä tyttöjen ja naisten oikeuksien toteutumista. Sukupuolten tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kielto on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin perustuva velvoite.

Suomi edistää naisten osallistumisen vahvistamista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Sotilaallisessa kriisinhallinnassa palvelevien naisten osuus on noin 7 % kaikista suomalaisista rauhanturvaajista ja 20 % sotilastarkkailijoista. Tavoitteena on nostaa naisten osallistuminen noin 10 %:in edettäessä kohti YK-tavoitetta. Siviilikriisinhallintaasiantuntijoista naisia on yli 40 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan myös YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus toimintaohjelman valmistelussa otetaan huomioon erityisesti nykyisestä toimintaohjelmasta laadittavan loppuarviointiraportin huomiot vaikuttavuudesta toimintaohjelmassa mainittujen tavoitteiden ja 1325pätöslauselmaperheen tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta. Rauhanvälitykseen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanvälittäjäverkostojen työtä Suomessa, Pohjoismaissa ja kansainvälisellä tasolla.

Kehitysyhteistyön päämääränä on äärimmäisen köyhyyden poistaminen ja eriarvoisuuden vähentäminen sekä ihmisoikeuksien toteutuminen. Suomen kehityspolitiikan yhtenä päätavoitteena on naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistaminen. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 437 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2022 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettavista uusista hankkeista n. 50 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

01. Ulkoasiainhallinto

Toiminnallinen tuloksellisuus

— Tuemme johdonmukaisesti monenkeskistä sääntöpohjaista järjestelmää ja yhteistyötä sekä toimimme kansainvälisen oikeuden, demokratian, oikeusvaltion ja ihmisoikeuksien, erityisesti naisten ja tyttöjen oikeuksien, vahvistamiseksi. Toimeenpanemme Suomen jäsenyyttä YK:n ihmisoikeusneuvostossa v. 2022—2024

--

10. Kriisinhallinta

Suomi edistää YK:n turvallisuusneuvoston "Naiset, rauha ja turvallisuus" 1325-päätöslauselman mukaisesti naisten osallistumista rauhanprosesseihin painottaen naisten ja tyttöjen oikeuksia.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Yleisosa

— naisten ja tyttöjen oikeudet ja aseman vahvistuminen. Tyttöjen ja naisten oikeudet ovat Suomen kehityspolitiikan tärkeä painopiste. Tämä näkyy muun muassa Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa

Toiminnallinen tuloksellisuus

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaiheittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita. Lisäksi pyritään sukupuolten tasa-arvon vahvistamiseen kaikessa kehitysyhteistyössä.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2020 toteutuma	2021 ennakoitu	2022 tavoite
Sukupuolten tasa-arvoa edistävän kehitysyhteistyön osuus (%)	36	40	40

(Taulukon osa)

Kehityspolitiikan painopisteet vuonna 2022 (momentti 24.30.66, arvio)

	Ensisijainen tavoite (%)	Toissijainen tavoite (%)
1. Naiset ja tytöt	13	49

(Taulukon osa)

--

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 215 740 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2022 jälkeisille vuosille yhteensä 249 500 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahoastoa (UNFPA), Afrikan kehityspankkiryhmää, YK:n lastenrahoastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

--

9. Korkotuki-instrumentti

89. Kehitysyhteistyön finanssisijoitukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 129 730 000 euroa.

Vuoden 2022 määräraha kohdennetaan v. 2019 laaditun investointisuunnitelman tavoitteiden pohjalta päätettäviin kohteisiin, erityisesti ilmastorahoitukseen, vähiten kehittyneiden ja Afrikan maiden kehitykseen ja sukupuolten tasa-arvon tukemiseen.

1 p = otsikoitu yhteenveto

1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

2 p = 2 täsmällistä tavoitetta

2 p = useampi määräraha

25. Oikeusministeriön hallinnonala

▼ 25. Oikeusministeriön hallinnonala

- 01. Ministeriö ja hallinto
- 10. Tuomioistuimet ja oikeusapu
- 20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta
- 30. Syyttäjät
- 40. Rangaistusten täytäntöönpano
- 50. Vaalimenot

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	0	Toimenpide	2	
Henkilöstö	0	Määritelty	1	Määräraha	2	
YHTEENSÄ	1		1		4	6

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman sekä rasmin vastaisen ja hyvien väestösuhteiden toimintaohjelman toimeenpano aloitetaan.

Toteutetaan seksuaalirikoslainsäädännön kokonaisuudistus. Uudistetaan lähestymiskieltoon liittyvä lainsäädäntö ja parannetaan lähestymiskiellon tehokkuutta, vähennetään lähestymiskiellon rikkomista ja lisätään erityisesti läheisyydessä tapahtuvan väkivallan uhrin turvallisuutta. Perustetaan naisiin kohdistuvan väkivallan raportoinnin tehtävä ja kohdennetaan tehtävän hoitamiseksi 200 000 euron määräraha momentille 25.01.03.

Kansalaisten ylivelkaantuminen näkyy ulosottovelallisten määrän ja perinnässä olevien asioiden määrän kasvuna. Viimeisen vuosikymmenen aikana naisten osuus ulosottovelallisista on kasvanut. Erot keskimääräisessä ulosottovelassa ovat tasaantuneet sukupuolten kesken, kun miesten velka on pysynyt melko samalla tasolla, mutta naisten velka on kasvanut. Ylivelkaantumiseen liittyviä ongelmia pyritään vähentämään kuluttajaluottolainsäädäntöön tehtävillä tiukennuksilla, lisäämällä sosiaalisen luototuksen saatavuutta sekä parantamalla velallisten asemaa velkajärjestelyssä. Myös pienituloisten ulosottovelallisten aseman helpottamista selvitetään.

Vangeista n. 8 % ja yhdyskuntaseuraamuksia suorittavista n. 11 % on naisia. Nais erityiseen työhön kohdistetaan lisäresursseja ja parannetaan osaamista. Kehitetään rangaistusta suorittavien naisten tarvitsemia palveluja ja lisätään erityisesti terveys- ja päihdepalveluja.

Kestävä kehitys

— Vähennämme rikollisuutta panostamalla korruption, ihmiskaupan ja naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemiseen

01. Ministeriö ja hallinto

Oikeusministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat tavoitteet vuodelle 2022.

Rikosvastuu toteutuu oikeudenmukaisesti. Rikollisuus ja turvattomuuden tunne vähenevät.

Toimeenpannaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelmaa mm. lisäämällä viranomaisten osaamista ja tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta ja rahoittamalla järjestöjä, jotka tekevät naisiin kohdistuvan väkivallan vastaista työtä.

--

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Naisiin kohdistuvan väkivallan raportointi (HO 2019) (siirto momentille 25.01.03)	-200
Naisiin kohdistuvan väkivallan toimintaohjelma (siirto momentille 25.01.50)	-100
Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunnan ruuhkan purku	-80

(Taulukon osa)

03. Oikeusministeriön yhteydessä toimivien viranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 733 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) lapsiasiavaltuutetun toimiston, tasa-arvovaltuutetun toimiston, yhdenvertaisuusvaltuutetun toimiston, tietosuojavaltuutetun toimiston, Onnettomuustutkintakeskuksen, tiedusteluvalvontavaltuutetun toiminnon, vanhusasiavaltuutetun toiminnon sekä Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin toimintamenojen maksamiseen

--

Määrärahan arvioitu käyttö (1 000 euroa)

Tasa-arvovaltuutetun toiminta	1 030
-------------------------------	-------

(Taulukon osa)

--

Tasa-arvovaltuutettu valvoo naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) noudattamista ja edistää aloitteiden, neuvojen ja ohjeiden avulla lain tarkoituksen toteutumista. Tasa-arvovaltuutettu antaa tietoja tasa-arvo- laista ja sen soveltamisesta sekä seuraa naisten ja miesten tasa-arvon toteutumista yhteiskuntaelämän eri aloilla. Tasa-arvovaltuutettu antaa ohjeita ja neuvontaa sukupuolen, sukupuoliidentiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella syrjintää epäilevälle, selvittää syrjintäkieltojen rikkomistapauksia ja pyrkii lisäämään tietoisuutta tasa-arvolakiin liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista. Tasa-arvovaltuutettu toimii niin, että yhteiskunnassa, työpaikoilla ja oppilaitoksissa edistetään sukupuolten välistä tasa-arvoa tasa-arvolaisilla tarkoitetulla tavalla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Naisiin kohdistuvan väkivallan raportoijan tehtävä (HO 2019) (siirto momentilta 25.01.01)	200
--	-----

(Taulukon osa)

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 13 293 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Naisiin kohdistuvan väkivallan torjunta	-300
Naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma (siirto momentilta 25.01.01)	100

(Taulukon osa)

40. Rangaistusten täytäntöönpano*Selvitysosa*

Nuorille vangeille ja naisvangeille kohdennettuja palveluita ja tukitoimia kehitetään.

*1 p = otsikoitu yhteenveto**1 p = 1 täsmällinen tavoite**2 p = useampi toimenpide**2 p = useampi määräraha*

26. Sisäministeriön hallinnonala

▼ 26. Sisäministeriön hallinnonala

- ▶ 01. Hallinto
- ▶ 10. Poliisitoimi
- ▶ 20. Rajavartiolaitos
- ▶ 30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta
- ▶ 40. Maahanmuutto

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	2	
Henkilöstö	1	Määritelty	2	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	2		3		2	7

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Sisäministeriö on toimenpidesitoumuksessaan kestävä kehityksen edistämiseksi sitoutunut vähentämään uudelleenuhritumista rikoksissa ja onnettomuuksissa sekä uusintarikollisuutta. Rikosten tekeminen ja niiden uhriksi joutuminen eivät jakaudu yhteiskunnassa tasaisesti, vaan pieni vähemmistö sekä tekee että kokee rikoksia huomattavasti enemmän kuin muut. Tämä liittyy ennen kaikkea naisiin kohdistuvaan väkivaltaan sekä toisaalta (nuorten) miesten väkivaltakokemuksiin ja yliedustukseen onnettomuuksien uhreina. Konkretiana naisiin kohdistuvassa väkivallassa on ohjaus palvelujen piiriin. Myös onnettomuusriskit kasautuvat tietyille väestöryhmille, kuten miehille.

Sitoumuksella parannetaan rikostorjunnan ja onnettomuuksien ehkäisyn yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Tavoitteena on, että jokaisen rikoksentekijän ja rikoksen tai onnettomuuden uhrin palvelutarve arvioidaan ja tarvittaessa hänet ohjataan ongelman juurisyyn vastaan oikean palvelun piiriin.

Hallitusohjelmataavoitteena on kiinnittää erityistä huomiota henkilökohtaiseen koskemattomuuteen sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten, erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten sekä lähisuhdeväkivallan vähentämiseen. Matalan kynnyksen ilmoitusmahdollisuuksia sekä viranomaiskäytäntöjä vahvistetaan erityisen haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseksi sekä huolehditaan Istanbulin sopimuksen toimeenpanosta.

Hallitusohjelmaan on lisäksi kirjattu, että EU:ssa lisätään työtä kaikkea naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan. Hallitus kohdentaa väkivallan vastaista työtä väkivaltataipumuksia itsessään tunnistavalle sekä pyrkii ehkäisemään myös miehiin kohdistuvaa väkivaltaa sen kaikissa muodoissa. Lisäksi laaditaan naisiin kohdistuvan väkivallan torjuntaohjelma ja lisätään turvakotipalveluiden saatavuutta kohti Istanbulin sopimuksen mukaista tasoa.

Sukupuolivaikutukset otetaan huomioon ihmiskaupan uhrien paremmassa tunnistamisessa ja auttamiseksi valtioneuvoston ihmiskaupan vastaisen toimintaohjelman suositusten mukaisesti. Kriisinhallintakeskus on sitoutunut edistämään toimillaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) Suomen kansallisen toimintaohjelman toimeenpanoa.

Vahvistaakseen Suomen siviilikriisinhallintatoiminnan tasa-arvovaikutuksia Kriisinhallintakeskus pyrkii siihen, että 40 % kansainvälisiin tehtäviin Kriisinhallintakeskuksen lähettämistä asiantuntijoista on naisia ja puolet siviilikriisinhallintakoulutukseen valittavista on naisia.

01. Hallinto

Selvitysosa

Sisäministeriö

Sisäministeriö asettaa toiminnalleen seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

— Yhdenvertainen ja tasa-arvoinen sisäasiainhallinto ja konserniohjaus lisäävät turvallisuutta

--

01. Sisäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 16 608 000 euroa.

Toiminnan tunnuslukuja

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Naisten osuus siviilikriisinhallintatehtävissä (%)	40	40	50
Naisten määrä siviilikriisinhallinnan peruskurssilla (%)	50	50	50

(Taulukon osa)

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 794 419 000 euroa

Henkiset voimavarat

Poliisin henkilöstön osaaminen vastaa toimintaympäristön tarvetta. Työsuojelun keinoin varmistetaan työn turvallisuus ja terveellisyys. Erityistä huomiota kiinnitetään työkyvyn tukemiseen vartijoiden ja rikostutkinnassa työskentelevien henkilöiden työhyvinvoinnin edistämiseen. Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista sekä poliisin moninaisuutta edistetään.

Henkiset voimavarat

	2020 toteutuma	2021 arvio	2022 tavoite
Henkilötyövuodet	10 166	10 110	10 170
Naisia, %-osuus	30,9	31,2	31,3
Poliisimiehet, htv	7 376	7 450	7 500
Naisia, %-osuus	19,2	19,4	19,6
Opiskelijat, htv	319	280	290
Naisia, %-osuus	36,3	36,5	36,7
Muu henkilöstö, htv	2 471	2 380	2 380
Naisia, %-osuus	65,4	65,6	65,8

Naisten %-osuus alipäälytyssä, päälytyssä ja päälytyksellä	14,3	14,5	14,7
---	------	------	------

(Taulukon osa)

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Selvitysosa

Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on osa pelastustoimen strategiaa. Pelastustoimen palveluiden taso ja laatu pyritään turvaamaan yhdenmukaisena kaikilla alueilla. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustavoitteen toimeenpanoa edistetään Pelastusalan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toimintaohjelman kautta.

- 1 p = otsikoinen yhteenveto
- 1 p = tasa-arvo henkilöstössä
- 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
- 2 p = kaksi määriteltyä tavoitetta
- 2 p = useampi toimenpide

27. Puolustusministeriön hallinnonala

27. Puolustusministeriön hallinnonala

01. Puolustuspolitiikka ja hallinto

10. Sotilaallinen maanpuolustus

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	2	
Henkilöstö	1	Määriteltä	3	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	2		4		2	8

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Naisten hakeutumista vapaaehtoiseen asepalvelukseen ja sotilastehtäviin edistetään. Puolustusvoimissa laajennetaan ja jatketaan määräaikaista kokeilua, jonka aikana varusmiespalvelusta ja naisten vapaaehtoista asepalvelusta suorittavat majoitetaan joukko-osastoissa samoihin majoitustiloihin. Kokeilussa on tavoitteena selvittää yhteismajoituksen vaikutusta sekä ryhmäkiinteyteen että tasa-arvon kokemiseen. Kokeilusta laaditaan raportti kehittämissuhteiksi.

Puolustushallinto toteuttaa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” ja sitä tukevan kansallisen toimintaohjelman periaatteita kaikissa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa. Puolustushallinnon osalta päätavoitteet ovat turvallisuussektorin ja kriisinhallinnan sukupuolijakauman tasapainottaminen sekä gender-näkökulman sisällyttäminen turvallisuussektorin ja kriisinhallinnan toiminnan suunnitteluun, toteutukseen, arviointiin ja koulutukseen. Tavoitteena on, että naisten osuus kriisinhallintahenkilöstöstä on vähintään 7 %, ja sukupuolineuvonantajien sekä -yhdyshenkilöiden määrää lisätään. Puolustushallinto on mukana NORDEFECO-yhteistyössä kehittämässä tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistävää kriisinhallintatoimintaa. Puolustusvoimien sukupuolinäkökulmaan liittyviä tavoitteita ja kehittämistä käsittelevää ohjeistusta uudistetaan huomioiden ulkoministeriön johdolla laadittu, vuosien 2018–2022, päätöslauselman 1325 kansallinen toimintaohjelma. Puolustushallinto osallistuu neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman valmisteluun.

Puolustusvoimat varmistaa, että sen antamaan asevelvollisten, kantahenkilökunnan ja kriisinhallintahenkilöstön koulukseen sisällytetään sukupuolinäkökulma. Puolustusvoimien tavoitteena on tältä osin tarkistaa opetussuunnitelmat.

Puolustushallinto asettaa yleisen asevelvollisuuden kehittämistä ja maanpuolustusvelvollisuuden täyttämistä selvittävän laajapohjaisen parlamentaarisen komitean raportin perusteella tasa-arvoa edistävät tavoitteet.

Puolustusministeriön hallinnonalalla on lähtökohtana tasa-arvoinen toimintaympäristö ja yhdenvertaiset toimintatavat kaikkia organisaatioissa työskenteleviä, opiskelevia ja asepalvelustaan suorittavia kohtaan.

Sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta seurataan sukupuolittain ja tietoa sitoudutaan hyödyntämään päätöksenteossa. Asevelvollisten koulutuksessa huomioidaan lisääntyvän maahanmuuton myötä Suomen kansalaisuuden saaneet henkilöt ja kaksoiskansalaiset.

1 p = otsikoitu yhteenveto

1 p = tasa-arvo henkilöstössä

1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

3 p = 3 määriteltyä tavoitetta

2 p = useampi toimenpide

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto
- 10. Verotus ja tulli
- 20. Palvelut valtioyhteisölle
- 30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto
- 40. Valtion alue- ja paikallishallinto
- 50. Eläkkeet ja korvaukset
- 60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot
- 70. Valtionhallinnon kehittäminen
- 80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle
- 89. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän rahoitus
- 90. Kuntien tukeminen
- 91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen
- 92. EU ja kansainväliset järjestöt
- 99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	1	
Henkilöstö	1	Määriteltä	0	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	2		1		1	4

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Valtiovarainministeriön pääluokan menoista noin 95 % on erilaisia säädös- tai sopimusperusteisia etuuksia, jäsenmaksuja ja tukia, joihin ei liity välittömiä sukupuolivaikutuksia.

Progressiivinen henkilöverotus pienentää nettotulojen eroja sukupuolten välillä. Henkilöverotus (ansio- ja pääomatulooverotus) kokonaisuudessaan tasaa sukupuolten välisiä tuloja verotuksen jälkeen siten, että naisten tulojen osuus miesten tuloista on verotuksen jälkeen keskimäärin 4,6 %-yksikköä korkeampi kuin ennen verotusta.

Peruspalvelujen valtionosuuksilla rahoitetaan kuntien järjestämiä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluita. Vuosina 2020 ja 2021 voimaan astuneilla tai astuvilla seuraavilla uudistuksilla voidaan arvioida olevan sukupuolten väliseen tasa-arvoon liittyviä vaikutuksia. Lastensuojelulain jälkihuollon laajentaminen koskee suurilta osin poikia, koska hallituksen esityksen mukaan poikien osuus jälkihuollon piirissä olevista on noin 89 %. Oppivelvollisuuden laajentaminen edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa pienentämällä erityisesti vailla toisen asteen tutkintoa jäävien nuorten miesten osuutta. Vanhuspalvelulain muutokset koskevat ympärivuorokautista hoitoa, jonka piirissä naisten osuus on miehiä suurempi, samoin asiaan liittyvä työllisyysvaikutus koskee suurilta osin naisia. Valtion työskentelytapojen digitalisointi ja mahdollisuus monipaikkaisen työn tekemiseen tukevat esimerkiksi kotoa tehtävää työtä. Joustavat työn tekemisen muodot tukevat etenkin pienten lasten vanhempien työllistymistä vähentämällä tarvetta perhevapaisiin. Tämän arvioidaan vaikuttavan sukupuolten tasa-arvon kehittymiseen myönteisesti.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalla otetaan huomioon sukupuolivaikutukset lainsäädännön valmistelussa, henkilöstö- ja työnantajapolitiikassa, hankkeissa, talousarvion valmistelussa ja virastojen tulosohejauksessa. Valtiovarainministeriö edistää hallituksen toimintasuunnitelman mukaisesti sukupuolitietoista budjetointia.

Kestävä kehitys

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus tekee koulutukseen, sosiaaliturvaan, tulonjakoon, verotukseen ja ympäristöön liittyvää tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestävä kehityksen tavoitteiden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumista tehokkailla ja hyvin kohdistetuilla politiikkatoimilla.

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

Selvitysosa

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus (VATT) tekee koulutukseen, sosiaaliturvaan, tulonjakoon, verotukseen ja ympäristöön liittyvää tutkimusta ja tukee siten päätöksentekijöiden mahdollisuuksia edistää kestävä kehityksen selonteon tavoitteiden ja sukupuolten tasa-arvon toteutumista tehokkailla ja hyvin kohdistetuilla politiikkatoimilla.

70. Valtionhallinnon kehittäminen

Selvitysosa

Valtion takaamaa identiteettiä kehitetään huomioiden henkilötunnusten riittävyys, poistamalla uusien tunnusten sukupuolisidonnaisuus ja sujuvoittamalla ulkomaalaisten asiointia laajentamalla henkilötunnuksen saajien piiriä sekä ehkäisemällä henkilötunnusten käyttöä tunnistuskäytössä.

1 p = otsikoitu yhteenveto

1 p = tasa-arvo henkilöstössä

1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

1 p = määritelty toimenpide

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot
- 10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö
- 20. Ammatillinen koulutus ja lukiokoulutus
- 40. Korkeakouluopetus ja tutkimus
- 70. Opintotuki
- 80. Taide ja kulttuuri
- 90. Liikuntatoimi
- 91. Nuorisotyö

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	2	
Henkilöstö	0	Määritelty	3	Määräraha	1	
YHTEENSÄ	1		4		3	8

Yleisosa

Hallinnonalan toimintaympäristö

--

Hallituskaudella keskeisenä tavoitteena on nostaa koulutus- ja osaamistasoa kaikilla koulutusasteilla, kaventaa osaamiseroja ja lisätä koulutuksellista tasa-arvoa. Koulutuksella vahvistetaan myös yhteiskunnallista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

--

Suomella on kaikki edellytykset säilyttää ja vahvistaa sivistysperustansa. Osaamista, luovuutta, yhteiskunnallista yhteenkuuluvuutta, tasa-arvoa ja luottamusta ylläpitävien instituutioiden ja politiikkojen merkitys kasvaa, ja niillä vahvistetaan yhteiskuntaa nykyisten ja tulevien haasteiden varalle

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

--

— Yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus, luottamus, avoimuus ja vakaus lisääntyvät

Sukupuolten tasa-arvo

Sukupuolten tasa-arvoon liittyviä tavoitteita edistetään hallitusohjelman mukaisissa toimialan kehittämishankkeissa kuten mm. oppivelvollisuuden pidentämisessä, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvohankkeissa, ammatillisen koulutuksen opetushenkilöstön resurssien lisäämisessä, jatkuvan oppimisen laajentamisessa, korkeakoulutuksen saavutettavuussuunnitelmatyössä sekä tiedepolitiikan tutkimushankkeiden painotuksissa. Lisäksi kulttuurin ja taiteen sekä liikunnan ja nuorisotyön toimialalla mm. taiteen valtionosuusjärjestelmän uudistaminen, taiteilija-apurahan tason korottaminen, koululaisten harrastustoiminnan laajentaminen, liikuntapolitiittisen selonteon toimeenpano ja nuorten työpajatoiminnan laajentaminen edistävät osaltaan sukupuolten tasa-arvon edistämisen tavoitteita. Sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja hallituksen tasa-arvopolitiikan toteutumista edistetään vakiinnuttamalla sukupuolinäkökulman huomioivat hallinto- ja toimintatavat asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Sukupuolivaikutusten arviointi sisällytetään osaksi säädösvalmisteluprosesseja, hallinnonalan tulosohejausta sekä toiminnan ja talouden suunnittelua. Valtionavustusten haku- ja myöntöprosesseissa huomioidaan sukupuolten tasa-arvon edistäminen ja hallinnonalan toimintojen sukupuolivaikutuksia seurataan tilastoinnin ja tutkimusten avulla.

Eräitä toimialan tunnuslukuja sukupuolen mukaan

	2019 Lkm	2019 Miehet	2019 Naiset	2020 Lkm	2020 Miehet	2020 Naiset
Ammatillisen tutkinnon suorittaneet	71 778	45 %	55 %	65 208	45 %	55 %
Ylioppilastutkinnon suorittaneet	29 531	42 %	58 %	28 655	41 %	59 %
Ammattikorkeakoulututkinnot	27 645	39 %	61 %	28 239	39 %	61 %
Yliopistotutkinnot	31 266	42 %	58 %	35 445	41 %	59 %
Vapaan sivistystyön koulutukseen osallistuneet (tuhatta henkilöä)	1 600	27 %	73 %	-	-	-
Valtion taiteilija-apurahat	304	44 %	56 %	289	43 %	57 %
Valtion ylimääräiset taiteilijaeläkkeet	58	59 %	41 %	61	52 %	48 %
Etsivän nuorisotyön tavoittamat nuoret (15—28 vuotiaat)	20 924	57 %	43 %	20 237	58 %	42 %
Nuorten työpajatoiminta (alle 29-vuotiaat)	25 971	57 %	43 %	23 162	58 %	42 %
Urheilija-apurahapäätökset	368	49 %	51 %	362	48 %	52 %

10. Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus ja vapaa sivistystyö
Toimintakulttuuri ja oppimisympäristöt modernisoituvat ja monipuolistuvat
Toiminnalliset tavoitteet

--

— Vahvistetaan koulujen edellytyksiä purkaa sukupuolisegregaatiota sekä kehittää oppilaiden osaamidentiteettiä ja vahvuuksia tukevaa pedagogiikkaa.

20. Perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja vapaan sivistystyön yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)
Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Naisjärjestöjen avustukset (siirron palautus momentilta 29.10.51)	250
---	-----

(Taulukon osa)

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) 518 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin	518 000
--	---------

(Taulukon osa)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Naisjärjestöjen avustukset	250
Naisjärjestöjen avustukset (siirron palautus momentille 29.10.20)	-250

(Taulukon osa)

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Tuloksellisuuden tunnuslukuja

	2019 toteutuma	2020 toteutuma	2021 tavoite	2022 tavoite
Naisten osuus (%) arvioinnin asiantuntijoista	34	36	40	45

(Taulukon osa)

90. Liikuntatoimi

Liikuntapolitiikan päämääränä on väestön fyysisen aktiivisuuden ja liikunnallisen elämäntavan lisääminen, eettisen kilpa- ja huippu-urheilun edistäminen, osallisuuden kasvattaminen sekä sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden parantaminen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asettaa liikuntapolitiikalle seuraavat yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

- Liikunnallinen, terveyttä ja hyvinvointia edistävä elämäntapa lisääntyy
- Liikunta lisää osallisuutta ja yhteisöllisyyttä
- Liikunta on tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti saavutettavissa
- Liikunnan ja huippu-urheilun eettinen perusta vahvistuu
- Huippu-urheilumme on kansainvälisesti menestyvää ja kansallisesti arvostettua.

Liikuntatoimen toiminnalliset tavoitteet ja keskeiset toimenpiteet --

Liikunnallinen elämäntapa ja liikunnan harrastaminen lisääntyvät eri ikä- ja väestöryhmissä. Tuetaan valta- kunnallisia liikunnan edistämishojelmia eli Liikkuvat-ohjelmia liikunnallisen elämäntavan edistämiseksi eri ikä- ja väestöryhmissä (Liikkuva perhe-, Liikkuva varhaiskasvatus-, Liikkuva koulu-, Liikkuva opiskelu-, Liikkuva aikuinen- ja Ikiliikkuja-ohjelmat). Avustetaan Liikkuvat-ohjelmien toimeenpanoa tukevia liikunnallisen elämäntavan hankkeita. Tuetaan erityisesti lasten ja nuorten liikunnan harrastamista. Vahvistetaan sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta liikunnassa.

- 1 p = otsikoitu yhteenveto
- 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
- 3 p = useita täsmällisiä tavoitteita
- 2 p = 3 toimenpidettä
- 1 p = 1 määräraha

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto ja tutkimus
- 10. Maaseudun kehittäminen
- 20. Maa- ja elintarviketalous
- 40. Luonnonvaratalous
- 64. Metsähallitus
- 70. Maanmittaus ja asunto-osakkeiden kirjaaminen

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	1	
Henkilöstö	0	Määritelty	1	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	1		2		1	4

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa yhdenvertaisuuden edistämistä sekä hallituksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sisällyttämistä lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin. Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Maaseudulla pääosa työikäisestä väestöstä on miehiä ja varsinkin harvaan asutulla maaseudulla miehiä on huomattavasti enemmän kuin naisia. Erot ovat suurimmat nuorten aikuisten ikäluokassa. Maaseudun paikalliskeskuksissa asuvista 50—64 -vuotiaista enemmistö sen sijaan on naisia (Maaseutukatsaus 2017). Yhteisen maatalous- ja maaseutupolitiikan toimeenpanossa on tavoitteena huomioida eri väestöryhmien tarpeet, vaikka tukijärjestelmiä tai tukien myöntämisen perusteita ei ole rakennettu sukupuolinäkökulmasta. Kehittämishankkeissa seurataan mies-nais -jaottelulla esimerkiksi aktivointitilaisuuksiin osallistuneita, koulutukseen osallistuneita (myös iän mukaan) sekä hankkeen tuloksena syntyneiden työpaikkojen määrää (myös iän mukaan) sekä hankkeen aikana työllistyneiden määrää. Erityisesti paikallisten Leadertoimintaryhmien kautta toteutetuissa hankkeissa useissa on tavoitteena erilaisten ryhmien kuten nuorten, vanhusten, maahanmuuttajien, työttömien osallistuminen alueen kehittämiseen. Tämä lisää yhteenkuuluvuuden tunnetta, ehkäisee syrjäytymistä ja vahvistaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

- 1 p = otsikoitu yhteenveto
- 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
- 1 p = 1 täsmällinen tavoite
- 1 p = 1 toimenpide

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala

01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot

10. Liikenne- ja viestintäverkot

20. Liikenteen ja viestinnän palvelut

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	1	
Henkilöstö	1	Määritelty	3	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	2		4		1	7

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla toteutetaan suunnitelmaa toiminnallisesta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta (LVM:n julkaisu 12/2018). Suunnitelmaa pyritään päivittämään siten, että vuonna 2022 käynnistettäisiin uuden suunnitelman täytäntöönpano. Tavoitteena on edelleen tuottaa suoritteita ja julkisia palveluita, joiden käyttämisessä eri väestöryhmien kuten naisten, miesten, lasten, vanhusten ja vammaisten tarpeet otetaan huomioon. Yhtenä painopistealana yhteistyössä Euroopan unionin jäsenvaltioiden kanssa on lisätä tyttöjen ja naisten kiinnostusta toimia tekniikan alalla ja ICT-tehtävissä. Toiminnallinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus huomioidaan korostetusti myös hallinnonalan säädös- ja määräystenvalmistelussa sekä hankinnoissa. Lisäksi hyödynnetään sukupuolieroteltua tietoa liikenteen ja viestinnän alalta päätöksenteon pohjaksi. Hallinnonalan henkilöstösuunnittelun tavoitteena on oikein mitoitettu ja osaava henkilöstö, joka työskentelee hyvässä työyhteisössä ja jonka työilmapiiriä seurataan ja kehitetään hyväksytyjen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien mukaisesti.

1 p = otsikoitu yhteenveto

1 p = tasa-arvo henkilöstöpolitiikassa

1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

3 p = 4 täsmällistä tavoitetta

1 p = 1 toimenpide

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

- 01. Hallinto
- 20. Uudistuminen ja vähähiilisyys
- 30. Työllisyys ja yrittäjyys
- 40. Yritysten erityisrahoitus
- 50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	2	
Henkilöstö	0	Määritelty	0	Määräraha	1	
YHTEENSÄ	1		1		3	5

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Alueiden kehittämisen suunnittelujärjestelmässä otetaan huomioon eri väestöryhmien tarpeet alueiden kehittämisen kokonaisuudessa. Sukupuolten tasa-arvon toteuttamisen varmistamiseksi kiinnitetään erityistä huomiota sukupuolten osallistumisen turvaamiseksi suunnittelujärjestelmään kuuluvien toimielinten toimintaan. Esimerkiksi alueilla kehittämistoimien suuntaamisessa ja yhteensovittamisessa keskeisessä asemassa olevien maakuntien yhteistyöryhmien tulee olla kokoonpanoltaan tasa-arvolain mukaisia.

Alueiden hyvinvoinnin kannalta sukupuolten tasa-arvon edistäminen on myös alueen kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen liittyvä kysymys, joka liittyy niin tasapainoisen väestörakenteen kuin työpaikkojen, yritystoiminnan, palvelujen ja alueen vetovoimaisuuden säilymiseen.

Alueiden kehittämisen osalta kaikki aluekehittämisviranomaisen tehtävät ovat luonteeltaan sukupuolineutraaleja. Alueiden kehittämisen toimenpiteet kootaan pääsääntöisesti suunnitelmiin ja ohjelmiin, joiden valmistelussa on otettava huomioon sekä kansallisen että Euroopan unionin lainsäädännön asettamat vaatimukset sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. Alueiden kehittämiseen liittyvässä ohjelmatyössä otetaan huomioon sukupuolten tarpeet ja mahdollisuudet. Tasa-arvonäkökulma ulotetaan myös hankkeiden suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Maahanmuuttajanaiset nostetaan kotoutumis- ja työllisyystoimien erityiseksi kohderyhmäksi vahvistamaan heidän osallisuuttaan työelämässä ja muussa yhteiskunnassa.

Työmarkkinoiden jakautumista naisten ja miesten ammatteihin ja aloihin lievennetään muun muassa työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistoimenpiteillä. Tehokkailla työvoima- ja yrityspalveluilla rohkaistaan osaamisen uudistamiseen ja ammatilliseen liikkuvuuteen, mikä on olennaisen tärkeää erityisesti rakennemuutostilanteissa.

Sukupuolten tasa-arvo työmarkkinoilla

	2019 Naiset	2019 Miehet	2020 Naiset	2020 Miehet
Työttömät työnhakijat (%)	44	56	45	55
Työvoimakoulutuksen aloittaneet (%)	47	53	50	50

Työvoimapalveluissa aloittaneet				
— kotoutumiskoulutus (%)	60	40	61	39
— palkkatuetty työ (%)	47	53	46	54
— starttiraha (%)	51	49	50	50
Omaehtoisen opiskelun aloittaneet (%)	58	42	60	40

Kestävää kasvua ja työtä 2014—2020 -Suomen rakennerahasto-ohjelman tavoitteena on sekä edistää sukupuolten tasa-arvoa että poistaa sukupuolisyrittä. Sukupuolten moninaisuus tulee huomioida osana sukupuolten tasa-arvoa. Ohjelmassa sukupuolten tasa-arvon edistämisen kaksoisstrategiaa toteutetaan erityisillä tasa-arvohankkeilla omalla investointiprioriteetilla.

Lisäksi tasa-arvoa edistetään valtavirtaistamalla sukupuolinäkökulma kaikkien hankkeiden toimintaan sen kaikissa vaiheissa. Valtavirtaistamisella tarkoitetaan, että kaikessa yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja toiminnassa sukupuolten tasa-arvo tulee ottaa huomioon. Rakennerahasto-ohjelmassa on yhdenvertaisuus ja sukupuolten tasa-arvo nostettu horisontaalisiksi ja toimintaa läpileikkaaviksi teemoiksi.

Ohjelman seitsemän toteutusvuoden aikana on käynnistynyt 418 ESR- ja 39 EAKR-osarahoitteista hanketta, joissa yhdenvertaisuus on hankkeen keskeinen kehittämissisältö. Näiden osuus varatusta julkisesta ESRrahoituksesta on 17 % (180 milj. euroa) ja EAKR-rahoituksesta 0,6 % (9,2 milj. euroa). Hankkeita, joissa yhdenvertaisuuden periaate on valtavirtaistettu, on ESR:n puolella 675 kpl (julkinen rahoitus 325 milj. euroa, 31 % ESR-rahoituksesta) ja EAKR:n puolella 1 743 kpl (julkinen rahoitus 359,8 milj. euroa, 23 % EAKRrahoituksesta).

Vastaavasti hankkeita, joissa sukupuolinäkökulma on valtavirtaistettu, on ESR:n puolella käynnistynyt 609 kpl (julkinen rahoitus 240 milj. euroa, 28 % ESR-rahoituksesta) ja EAKR:n puolella 1 770 kpl (julkinen rahoitus 363,1 milj. euroa, 23 % EAKR-rahoituksesta). Erityisesti naisten asemaa parantavia hankkeita on ohjelmassa käynnistynyt (EAKR+ESR yht.) 114 kpl ja miesten asemaa parantavia 46 kpl.

Uuden ohjelmakauden EU:n alue- ja rakennepoliitikan ohjelmassa Uudistuva ja osaava Suomi 2021—2027 sukupuolten tasa-arvo on huomioitu läpileikkaavana periaatteena. Sen lisäksi, että tasa-arvoa edistetään kaikissa hankkeissa, voidaan rahoittaa myös hankkeita, joiden pääasiallisena tavoitteena on sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen. Hankkeiden tulee noudattaa EU:n perusoikeuskirjan mukaisia oikeuksia ja periaatteita ml. sukupuolten tasa-arvo. Kaikissa jäsenmaissa pitää lisäksi seurata tasa-arvoa edistävien hankkeiden rahoitusosuutta yhtenevän luokittelujärjestelmän mukaisesti.

50. Kotoutuminen ja kansainvälinen osaaminen

Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajanaisten mahdollisuuteen osallistua kotoutumis- ja kielikoulutukseen.

03. Kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 491 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kotoutumisen, työllisyyden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen sekä EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen

1 p = otsikoitu yhteenveto
1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
2 p = useita toimenpiteitä
1 p = 1 määräraha

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala

01. Hallinto

02. Valvonta

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus, perustoimeentulotuki ja eräät palvelut

20. Työttömyysturva

30. Sairausvakuutus

40. Eläkkeet

50. Veteraanien tukeminen

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

70. Terveysten ja toimintakyvyn edistäminen

80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta

90. Avustukset terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	1	
Henkilöstö	1	Määriteltä	3	Määräraha	2	
YHTEENSÄ	2		4		3	9

Yleisosa

Talousarvioesityksen lähtökohdat

Hallituksen tavoitteena on osallistava ja osaava Suomi, joka on sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta. Yhteiskunnan uudistaminen ja tasa-arvon lisääminen ovat mahdollista vain vahvistamalla ihmisten luottamusta demokraattisen järjestelmän toimintakykyyn. Tähän liittyen hallitus on antanut kuusi lupaus, jotka lunastamalla on mahdollista saavuttaa sosiaalisesti, taloudellisesti sekä ekologisesti kestävä Suomi.

Kestävä kehitys

Sosiaali- ja terveysministeriön toiminnassa painottuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, eriarvoisuuden vähentäminen, osatyökykyisten työllistymisen ja työssä pysymisen edistäminen, iäkkäiden toimintakyvyn vahvistaminen ja palvelujen turvaaminen sekä sukupuolten tasa-arvon edistäminen. Näitä tavoitteita toteutetaan vuonna 2022 erityisesti sosiaali- ja terveysten palvelujen rakenneuudistuksen sekä sosiaaliturvauudistuksen valmistelussa, tasa-arvo ja samapalkkaisuusohjelmassa, työhyvinvoinnin ja työelämän kehittämisohjelmassa sekä Suomen kestävän kasvun ohjelman toteutuksessa.

Sukupuolten tasa-arvo

Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi sekä Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi-strategiset kokonaisuudet asettavat rungon sosiaali- ja terveysministeriön toiminnalle. Sitä täydentävät ja tukevat muut hallitusohjelman strategiset kokonaisuudet. Merkittävänä uudistuksina valmistellaan sosiaali- ja terveysten palvelujen uudistus ja sosiaaliturvan uudistus. Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan lapsiperheiden tukemiseksi hyvinvointia edistäviä sekä ongelmia ehkäiseviä ja korjaavia toimia ja jatketaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelman toteutusta. Sosiaali- ja terveysministeriön strategian vaikuttavuustavoitteiden seurantaindikaattoreissa on huomioitu sukupuolen mukainen erittely.

Kansainvälisen tasa-arvopalkinnon valmistelu- ja koordinaatiotyö siirtyi valtioneuvoston kanslialta sosiaali- ja terveysministeriölle vuodesta 2020 alkaen. Joka toinen vuosi jaettavaan palkintoon on varattu 500 000 euroa

ja se jaetaan seuraavan kerran vuonna 2023. Päihteitä käyttävien äitien hoitoon on varattu 3,0 milj. euron määräraha vuodelle 2022. Valtion rahoitukseen turvakotitoiminnan menoihin varataan 24,55 milj. euroa. THL:n toimintamenoissa on varattu 250 000 euroa väkivaltaisen radikalisaation ja ekstremismin ehkäisemiseen, 150 000 euroa naisiin kohdistuvan väkivallan torjunnan toimikunnalle ja 200 000 euroa SERI-keskusten satelliittikeskusten perustamisen arviointiin. Poikkihallinnollisen lapsistrategian valmisteluun on varattu 2,0 milj. euroa. Tasa-arvo ja samapalkkaisuusohjelman toteutusta jatketaan 0,5 milj. euron määrärahalla.

Elokuussa 2022 voimaantulevalla perhevapaaudistuksella pyritään entistä tasa-arvoisempaan perhevapaiden käyttöön. Vanhempainpäiväraha-kausi pitenee nykyisestä noin 12,5 kuukaudesta noin 14,5 kuukauteen, äitiysraha korvataan raskausrahalla ja isyysraha poistuu kokonaan. Vanhempainpäivärahopäivät kiintiöidään siten, että molemmilla vanhemmilla on oikeus käyttää puolet vanhempainrahopäivistä ja halutessaan luovuttaa osan omista vanhempainpäivärahopäivistään puolisonsa käytettäväksi. Vanhempainvapaan voi käyttää haluamanaan ajankohtana siihen saakka, kunnes lapsi täyttää kaksi vuotta.

Perhe-eläkeuudistuksen tavoitteena on ajanmukaistaa lakisääteisten eläkejärjestelmien perhe-eläketurva vastaamaan yhteiskunnan ja perheiden muuttuneisiin tarpeisiin. Lasten oikeutta työeläkelakien mukaiseen perhe-eläkkeeseen pidennetään kahdella vuodella siihen asti, kun lapsi täyttää 20 vuotta. Lisäksi lesken perhe-eläkeosuus maksetaan lapseneläkkeenä lapselle, jos leskeneläkkeen saajaa ei ole. Avopuolisoiden asemaa parannetaan työeläkelakien ja kansaneläkelain perhe-eläkkeessä antamalla avopuolisoiille oikeus leskeneläkkeeseen tietyin edellytyksin. Lisäksi leskeneläkkeen kesto rajataan 10 vuoden määräajaksi tai kunnes nuorin lapseneläkkeeseen oikeutetuista täyttää 18 vuotta.

Sosiaali- ja terveysministeriö koordinoi suunnitelmallisesti hallituksen tasa-arvopolitiikkaa, edistää sukupuolten tasa-arvoa ja sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista kaikessa valtioneuvoston valmistelussa ja päätöksenteossa. Näitä tavoitteita edistetään ja ne huomioidaan tasa-arvo ja samapalkkaisuusohjelmassa sekä hallitusohjelman mukaisissa uudistuksissa.

01. Hallinto

01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 34 168 000 euroa

Määrärahaa saa käyttää myös:

—

4) tasa-arvon tietopalvelun ylläpitoon ja kansainvälisen tasa-arvopalkinnon hallintoon liittyviin kustannuksiin

Tuotokset ja laadunhallinta

—

— jatketaan tasa-arvon valtavirtaistamista

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

—

Viraston tulosalueittaiset menot (1 000 euroa)

	2020 toteutuma	2021 varsinainen talousarvio	2022 esitys
Työ- ja tasa-arvo-osasto	4 890	5 266	5 572

(Taulukon osa)

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansainvälinen tasa-arvopalkinto	-500
----------------------------------	------

(Taulukon osa)

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

--

— Viraston henkilöstöpolitiikalla edistetään sukupuolten tasa-arvoa ja yhdenmukaisuutta.

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Toiminnallinen tehokkuus

--

THL:n hallinto- ja toimintatavat edistävät sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistumista.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Istanbulin sopimuksen täytäntöönpano	-300
SERI-keskusten sateliittikeskusten perustamisen arviointi (HO 2019)	200
Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen esto	-100
Väkivaltaisen radikalisaation ja ekstremismin ehkäisemiseen	-250

(Taulukon osa)

- 1 p = otsikoitu yhteenveto
- 1 p = tasa-arvo henkilöstöpolitiikassa
- 1 p = tasa-arvo yleistavoitteena
- 3 p = useita täsmällisiä tavoitteita
- 1 p = 1 toimenpide
- 2 p = useita määrärahoja

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

35. Ympäristöministeriön hallinnonala

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Yleiset	0–2 p	Tavoitteet	0–4 p	Toimenpiteet	0–4 p	Yht.
Yhteenveto	1	Yleinen	1	Toimenpide	0	
Henkilöstö	1	Määritelty	2	Määräraha	0	
YHTEENSÄ	1		3		0	5

Yleisosa

Sukupuolten tasa-arvo

Asunnottomuustilastoinnin ja asunnottomuuteen liittyvien tietojärjestelmien kehittämisen avulla pystytään lisäämään sekä naisten että miesten erityistarpeiden huomioimista. Naisten asunnottomuuden vähentämistä ja asumispolkuja turvataan useiden toimijoiden yhteistyöllä.

Ilmastosuunnitelman toimeenpanossa sukupuolivaikutusten osalta otetaan huomioon erityisesti kaupunkien liikennesuunnittelu ja kulutuksen ohjaukseen liittyvät asiat, lämmityksen tai muiden teknisten keinojen, joukkoliikenteen edistäminen, turvallisuus tai turvattomuus sekä naisten ja miesten ruokatottumusten erojen analysointi, joka vaikuttaa hiilijalanjälkeen.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla sukupuolten tasa-arvoa edistetään toimialalla säädös- ja informaatioohjauksen keinoin muun muassa rakennettua ympäristöä koskevassa ohjauksessa ja päätöksenteossa. Talousarvion määrärahoilla ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia sukupuolten tasa-arvoon.

1 p = otsikoitu yhteenveto

1 p = tasa-arvo henkilöstössä

1 p = tasa-arvo yleistavoitteena

2 p = 2 täsmällistä tavoitetta